

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IX. Obligatio Parochianorum erga Pastores suos, & generatim erga
Sacerdotes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

vos iusti Patres nostri, sic quidem administra-
bant domesticam pacem, ut secundam hac tem-
poralia bona, filiorum sortem à servorum con-
ditione distinguerent; ad Deum autem colen-
dum, in quo aeterna bona speranda sunt, om-
nibus domus suae membris pari dilectione consu-
lerent. Quod naturalis ordo ita praescribit, ut
nomen patrumfamilias hinc exortum sit, & tam
laetè vulgatum, ut inique etiam dominantes hoc
nomine se gaudeant appellari. Qui autem veri
patresfamilias sunt, omnibus in familia sua tam-
quam filiis ad colendum & promerendum Deum
consulant, desiderantes atque optantes venire ad
caelestem domum... Quo donec veniatur, magis
debent patres quod dominantur, quam servi to-
lerare quod serviunt. Siquis autem in domo per
inobedientiam domesticae paci adversatur, cor-
ripitur, seu verbo, seu verbera, seu quolibet alio
genere poena iusto atque licito, quantum societas
humana concedit, pro ejus qui corripitur utilita-
te, ut paci, unde dissiluerat, coarpetur, &c.

CAPUT VIII.

Peccata famulorum famularumque erga domi-
nos & dominas.

77 Peccata illa imprimis sunt inobedientiae,
obloquia & murmuraciones, dum ipsis ali-
quid imperatur.

2°. mendacia, quibus se excusant, dum
arguuntur.

78 3°. furta, quibus vinum, cerevisiam, ci-
bos, grana, & alia dominis & dominabus
furripiunt, pro se, vel pro amicis suis, vel
etiam pro pecoribus dominorum suorum. Ne-
que enim ipsis licitum est aliquid contra do-
minorum voluntatem furripere, etiam ad dan-
dum filiis, vel pecoribus ipsorum. 1°. quia
furtivitas ejusmodi pro pecoribus ut plurimum
fit ex vanitate, quae dominorum applausum
desiderant, de pecorum pulchritudine vel
pinguedine, quorum ipsis cura incumbit. 2°.
quia licet necessarium subinde foret pecori-
bus plus dare, dominus habere potest justam
rationem plus non dandi, v. g. quia in cir-
cumstantiis praesentibus non convenit ut ma-
jores lumpus pro pecoribus fiant. 3°. quia
quidquid de his sit, non est famulorum
& famularum de rebus dominorum dispo-
nere ipsis invitis, vel non consultis, dum
dubia est voluntas ipsorum.

79 4°. famuli & famulae peccant, dum curam
& sollicitudinem sufficientem non habent
pro conservandis rebus dominorum vel
dominarum suarum, ipsisque imputantur
damna per ipsorum negligentiam dominis ob-
venientia, tenenturque subinde ad restitu-
tionem, uti dixi dum de ea agerem.

80 Nec verò dominis furripere quidquam pos-
sunt sub praetextu quòd salarium, quod ipsis da-
tur, non sit sufficiens. Est enim damnata pro-
positio illa: *Famuli & famula domestica possunt
occulte heris suis furripere, ad compensandam
operam suam, quam majorem judicant salario
quod recipiunt.*

81 Omnia peccata ista damnat Apostolus ad
Tom. II.

Tit. 2. breviter dicens: *Exhortare... servos do-
minis suis subditos esse, in omnibus placentes, non
contradicentes, non fraudantes, sed in omnibus
fidem bonam ostendentes, ut doctrinam Salvato-
ris nostri Dei ornent in omnibus.*

Porro servi dominis obedire debent, tam-
quam Deum representantibus, cujus voluntas
est, ut servi dominis obediant cum timore &
tremore, in simplicitate cordis, sicut Christo: non
ad oculos servientes, quasi hominibus placentes,
sed ut servi Christi, facientes voluntatem Dei ex
animo, ut Apostolus dicit ad Ephes. c. 6.

Nec refert quòd domini forte sint discipuli,
vel dominae improbae: quia subditi esse debent,
in omni timore, dominis non tantum bonis &
modestis, sed etiam discipulis, ut Petrus Apo-
stolorum Princeps ait I. Petr. 2.

Siquid tamen domini vel dominae praeci-
pian contra Deum, seu lege Dei prohibendum,
obedire non debent, sed cum Apostolis dice-
re: *Obedire oportet Deo magis quam hominibus.*
Obedire proinde non debent, dum ipsis praeci-
pitur, vel ut mentiantur, vel ut diebus Do-
minicis aut Festivis servilia exerceant opera, vel
ut dominorum peccatis serviant, deferendo
v. g. litteras dominorum, ad venerem vel ad
duellum sollicitantes, vel ut ipsis alia ejusmodi
servitia praestent, quibus peccatis ipsorum mor-
taliter corperati censerentur, etiam si ex recu-
sata in similibus obedientia graves ipsis fierent
comminationes. Est enim damnata propositio
ista 51. *Famulus, qui submissis humeris scienter
adjuvat herum suum ascendere per fenestras ad
stuprandam virginem, & mulieres ei subservit
deferendo scalam, aperiendo januam, aut quid
simile cooperando, non peccat mortaliter, si id
faciat metu notabilis detrimenti, puta ne à do-
mino male tractetur, ne torvis oculis aspiciatur,
ne domo expellatur.*

Nec obedire debent dominis, imperantibus
promi vinum vel cerevisiam alicui quem vide-
runt inde inebriandum: eò quòd jam biberit
plusquam satis. In dubio autem, an in isto vel
illo casu sit ipsis licitum obedire, consulant
Confessarium suum, vel Parochum, ut ab
ipsis discant quid agere debeant.

Tandem famulos & famulas scire oportet
obligationem suam deferendi servitium, dum
ipsis est occasio proxima peccati mortalis, non
obstante jacturà cujuscumque commodi tem-
poralis, quam ipsis adferret desertio ista. Sic
enim praecipit Christus Math. 5. *Si oculus tuus
dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs-
te. Expedi enim tibi ut pereat unum membrorum
tuorum, quam totum corpus tuum eat in gehennam.
Et rursum: Quid prodest homini, si mundum
universum lucretur, anima vero sua detrimentum
patiatur; aut quam dabit homo commuta-
tionem pro anima sua, &c.?*

CAPUT IX.

Obligatio Parochianorum erga Pastores suos, &
generatim erga Sacerdotes.

Quandoquidem proprius Parochus verè
sit Pater spiritualis Parochiae suae; tanquòd

major ipsi honor ac reverentia debetur à Parochianis suis, quantò nobilior & sanctior est paternitas ipsius, directiusque atque immediatius ad animarum salutem ordinata, quam paternitas corporalis, vel civilis. Maximè cum spiritualis salus Parochianorum, haud minùs à Parocho dependeat, quam salus temporalis Regnorum ac Provinciarum ab iis, à quibus reguntur & gubernantur; vel vita corporalis filiorum à parentibus carnalibus ipsorum. Quemadmodum enim parentes carnales filiis suis vitam dant corporalem, eamque conferant corporalibus alimentis; sic Parochi per Baptismum, & Pœnitentiæ Sacramentum Parochianis suis vitam dant spiritualem, eamque conservant divini verbi ministerio, sive Concionibus, Catechismis, privatique instructionibus & admonitionibus suis, ipsosque in morte adjuvant, ut ad beatam perveniant æternitatem.

88 Accedit quòd sicut parentes carnis varios labores ac pericula subeunt pro filiis suis carnalibus; sic & Parochus pro filiis suis spiritualibus; sive pro salute animarum sibi commissarum: utpote pro quibus supremo Judici rationem sit redditurus. Accedit item quòd longè specialiori modo Christum repræsentet, quam parentes carnales; ipsique proinde longè specialiori modo conveniat istud Luc. 10. *Qui vos audit, me audit; qui vos spernit, me spernit.* Et istud Hebr. 13. *Obedite præpositis vestris; ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris redduri.*

89 Ex his nemo non videt, Parochos comprehendere in præcepto de parentibus honorandis; ipsique proinde, sicut patribus spiritualibus, debent reverentiam, amorem, obedientiam, & quidem nobiliori titulo, quam patribus carnalibus: cum officium ipsorum longè sit nobilius; utpote ad vitam spiritualem & æternam, carnali ac temporali longè nobiliorem, directè & immediatè ordinatum. Videant itaque quam graviter peccent, qui ipsos contemnunt: cum Christum in ipsis contemnunt.

90 Nec Parochis suis reverentiam dumtaxat, amoremque & obedientiam Parochiani debent, sed & congruam sustentationem, dum ipsis aliunde sufficienter non est provisum; nec alii sunt, v. g. decimarum possessores, ad quos habere possint recursum. Siquidem, ut Apostolus ait 1. Timoth. 5. *qui bene præfunt Presbyteri, duplici honore digni habentur, maxime qui laborant in verbo & doctrina.* Et 1. Cor. 9. *Quis militat suis stipendiis unquam? Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edat? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? Nunquid secundum hominem hæc dico? An & lex hæc non dicit? Scriptum est enim in lege Moysi: Non alligabis os bovi trituranti... Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est si nos carnalia vestra metamus. Denique scriptum est Eccli. 7. *Honorifica Sacerdotes... da illis partem, sicut mandatum est tibi, primitiarum & purgationis.**

Unde sustentatio Pastoribus jure divino & naturali debita est. *Dignus est enim operarius mercede sua,* ait Salvator Luc. 10. *Non sunt proinde ferendi, qui variis artibus decimas Ecclesie obvientes subtrahere moluntur, aut qui ab aliis solvenda temerè occupant, & in rem suam vertunt: cum decimarum solutio sit debita Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadant,* ait Tridentinum sess. 25. c. 12.

Nec suis dumtaxat Pastoribus, sed generaliter Sacerdotibus omnibus magnam Christiani omnes debent reverentiam, propter admirabilem quam possident dignitatem, Regia etiam atque Imperatoriâ dignitate excellentem, quatenus Æterno Patri Unigenitum suum immolant, Mediatoreque sunt inter Deum & homines. Ita ut Sacerdotibus novi Testamenti longè sublimiori titulo quam Sacerdotibus antiquis debitum sit, quòd Eccli. 7. dicitur: *In tota anima tua time Dominum, & Sacerdotes ejus sanctifica... & Ministros ejus ne derelinquas. Honora Deum ex tota anima tua, & honorifica Sacerdotes.*

Nec idèd Sacerdotibus aliquibus honor debitus non est, quia mali sunt. Quemadmodum enim Regi improbo debitus equidem est honor respondens regie ipsius dignitati; sic & improbo Sacerdoti honor respondens sacerdotali dignitati ipsius. Nam, ut S. Ephrem ait to. 1. de sacerdotio, *sicut fingidissimum aurum, licet luto contaminatum, non percipit detrimentum; neque speciosissima margarita ex contactu quarundam immundarum specierum: ad eundem modum nec sacerdotium ab ullo fordidum reddatur, quantumvis indignus sit qui illud suscipit.*

Itam ob causam ipsemet Salvator fidelibus suis exemplo esse voluit honorificandi Sacerdotes, etiam improbos. Quia, ut Cyprianus verbis utar epist. 65. ad Rogatianum Episcopum, *usque ad Passionis diem servavit honorem Pontificibus, & Sacerdotibus, quamvis illi nec timorem Dei, nec agnitionem Christi servassent. Nam cum leprosum mundasset, dixit illi: "Vade, & monstra te Sacerdoti, offer donum." Humilitate eâ, quâ nos quoque esse humiles docuit, Sacerdotem adhuc appellabat, quem sciebat esse sacrilegum. Item sub iclu Passionis, cum alapam accepisset, & ei diceretur, sic respondes Pontifici? nihil ille contumeliosè locutus est in personam Pontificis, sed magis innocentiam suam tuitus est, &c.*

Graviter ergo peccant, qui Sacerdotes idèd spernunt, irridunt, vel ipsis detrahunt & maledicunt, quia mali sunt; sicut & illi, qui de ipsis detrahentes libenter audiunt. Nam, ut sapienter Hesselius, videntur irrisores Sacerdotum similes iis, qui, in navicula fluctuante, in medio maris constituti, ridem & gaudent, si nauclerus malè naviculam dirigat, & in scopulos impingat, quique, præ fatuitate, non cogitant quantum ex imperitia nauca sibi imminet periculum.

96 Et quid de hominibus istis Augustinus epist. 78. aliis 237. *Ad quid aliud sedent isti, & quid aliud captant, nisi ut quisquis Episcopus, vel Clericus, vel Monachus, vel Sanctimonialis ceciderit, omnes tales esse credant, jactent, contendant, sed non omnes posse manifestari? Et tamen etiam ipsi, cum aliqua maritata invenitur adultera, nec projiciunt uxores suas, nec accusant matres suas. Cum autem de aliquibus, qui sanctum nomen profitentur, aliquid criminis vel falsi sonnerit, vel veri patuerit, instant, fatigant, ambiunt, ut de omnibus hoc credatur. Hos ergo de nostris doloribus suavitate sua male linguas captantes, facile est ut illis carnibus comparemus, qui lingebant ulcera papporis filius, qui ante januam divitis jacet, & (quousque veniret ad requiem finis Abraha) laboriosa & indigna omnia tolerabat.*

97 Si derisores detractoresque illi Salvatore non nolit imitari, saltem Constantinum Magnum imitentur, qui (apud Theodoretum l. 1. Historiae Eccles. c. 11.) nefas esse aiebat, ut Sacerdotum delicta ad vulgi notitiam pervenirent, ne populus offendiculi occasione inde arripens, licentius ad flagitia prorumperet.

CAPUT X.

Prorsus improbanda est opinio, à mortali excusans filios & filias, inconsultis parentibus nubentes.

98 Communis Majorum sententia hactenus fuit, contra praeceptum de parentibus honorandis graviter peccare, qui ipsis invitis & inconsultis nubunt: cum honor ipsis debitus in eo partim saltem consistat, quòd ipsorum consilium à filiis suis & filiabus requiratur in rebus magni momenti, praesertim quando totius familiae interest; uti maximè interest, dum uxor ducenda est, vel maritus accipiendus. Videri potest Eftius in 4. dist. 28. §. 2. ubi sic loquitur: *Nisi iusta causa diversum suadeat, reventur liberi parentum suorum consilium audire, & consensum expectare in contrahendo matrimonio, idque multas ob causas. Primò, propter honorem parentibus super omnes alios propinquos & amicos debitum, qui sanè postulat, ne quid magnam, cuiusmodi est imprimis conjugium, aggreantur filii, sine illorum consilio, & consensu. Secundo, quia parentum interest, quem generum, vel quam nurum sint habituri, cui & dotem annuiterent, & parentis officium tamquam filio vel filiae impendant. Cum enim per matrimonium vir & mulier unum corpus efficiantur, debent generi & nurus quasi filiorum loco haberi à saceris. Tertio, quia parentes plerumque & possunt filios rectè consulere, quia prudentia per aetatem atque experientiam plus valent, & volunt, quia eos impensè diligunt. Postremo, quia filii jam conjugari in multis adhuc egent auxilio & consilio suorum parentum: qua in re promptiores & propensiores eos erga se inveniunt, si non absque eorum consilio & consensu in conjugium se dederint.*

99 Easdem rationes profert Hesselius l. 5. Cap. II.

tech. c. 115. Sed principalem esse meritò dicit; quae praecepto illo continetur: *Honora patrem & matrem.*

Propterea in Scriptura vituperatur Elai, 100 quòd uxores infans & inconsultis parentibus acceperit; imò qua amba offenderant animum Isaac & Rebecca, Genes. 26. adeò ut Rebecca diceret ad Isaac: *Tedet me vita mea propter filias Hebr. Genes. 27.*

Propterea etiam D. Ambrosius epist. 64. 101 aliis 43. ad Silynnium iustam fuisse dicit indignationem ipsius contra filium suum, qui ipso inconsulto uxorem acceperat. Quoniam (inquit) venturam in locum filiae tuae debuisti eligere iudicio, cui fieres pater. Nam aut naturam filius suscipimus, aut electione. In natura casus est; in electione iudicium: magisque in adoptatis offendimus, quam in genitibus filius: quia genitales filios esse degeneres, ad naturam refertur: adscitis vel adoptione, vel copula, dedecores esse, non nisi errori adscribitur. Fuit ergo quòd succenses filio. Et l. 1. de Abraham c. ult. Puella desponsalibus iudicium spectat parentum: non est enim virginis pudoris eligere maritum... Unde illud Euripedeon... in persona mulieris, quae tamen maritum volebat relinquere, & ad alias petebatur nuptias: sponsalium quidem meorum pater meus curam subiecit, hoc enim non est meum. Hoc ergo servate virgines. Mulier etiam, si qua amissò còdò marito adolescentula laqueum infirmitatis suae timeret incidere, si vult nubat, tantum in Domino, ut electionem mariti parentibus deferat.

Augustinus q. 57. in Numeros ex Apostolo 102 1. Cor. 7. patris esse dicit filiam suam matrimonio jungere.

Evarestus Papa can. aliter 30. q. 5. legitimum dicit non esse conjugium, id est legitimum consonum, nisi à parentibus puella sponserit.

Hormisda, vel (ut aliis placet) Honorius 104 Papa cap. tua nos de despons. impuber. statuit, ut sponsalia filii impuberis à patre contracta, postquam filius pervenerit ad perfectam aetatem, omnino debeat adimplere.

Leo Papa epist. 90. aliis 92. ad Rusticum: 105 Paterno (inquit) arbitrio viris iuncta, carent culpa. Refertur can. non omnes 32. q. 2. ubi Gratianus: *Datur intelligi, quòd paternus consensus desideratur (regulariter utique) in nuptiis, nec sine eo legitime (id est licite, seu lege permittè) nuptia habeantur.*

Ad idem plura Scripturae testimonia profert 106 Cardinalis Bellarminus l. 1. de Sacram. matrim. c. 1. propos. 3. Non mirum proinde quòd Tridentino teste sess. 24. c. 1. matrimonia inconsultis atque invitis parentibus contracta iustissimis de causis Ecclesia semper detestata est, atque prohibuit. Quod profectò de solis matrimonii clandestinis non dicit, sed & de iis quae contrahuntur parentibus invitis, ut probat Illustrissimus Fagnanus ad cap. tua de despons. impub. num. 11.

Ideoque num. 13. inferit, filiam invitis pa-